

Sygn. akt VII U 536/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Zelent

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2017 r. w Gdańsku

sprawy J. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość kapitału początkowego i o wysokość emerytury

na skutek odwołań J. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 09 lutego 2016 r. nr (...)

oraz z dnia 10 lutego 2016 r. (...)

1. Zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 09 lutego 2016r. w ten sposób, że zobowiązuje pozwany organ rentowy do ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego J. W. (1) przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 54,90 %;
2. Zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 10 lutego 2016r. w ten sposób, że zobowiązuje pozwany organ rentowy do przeliczenia wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonego J. W. (1) z uwzględnieniem wysokości kapitału początkowego ustalonego przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 54,90 %;
3. Zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. Nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonych decyzji.

SSO Monika Popielińska

Sygn. akt VII U 536/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 09 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego J. W. (1), na dzień 1 stycznia 1999 roku, w wysokości 88.490,60 zł.

Decyzją z 10 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przeliczył emeryturę przysługującą ubezpieczonemu J. W. (1), począwszy od 10 października 2015 roku.

Ubezpieczony J. W. (1) wniósł odwołania od obydwu powyższych decyzji, domagając się ich zmiany poprzez ponowne wyliczenie wysokości kapitału początkowego i emerytury oraz zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Decyzji z 09 lutego 2016 roku ubezpieczony zarzucił:

- pominięcie przy ustaleniu podstawy do wyliczenia wysokości kapitału początkowego wynagrodzenia, jakie otrzymywał w Przedsiębiorstwie (...) w M. w okresie od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku mimo przedłożenia organowi rentowemu dokumentów wskazujących na wysokość otrzymywanego wynagrodzenia,

- pominięcie w wyliczeniu okresów pracy od 25 lipca 1970 roku do 16 listopada 1971 roku w Zakładzie (...) w M. i okresu od 17 listopada 1971 roku do 7 sierpnia 1973 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M., w których to okresach otrzymywał najkorzystniejsze wynagrodzenia.

Decyzji z 10 lutego 2016 roku ubezpieczony zarzucił naruszenie zasad obliczania wysokości świadczenia emerytalnego poprzez oparcie tego wyliczenia na podstawie decyzji z 9 lutego 2016 roku o ustaleniu kapitału początkowego, a przez to pominięcie okresów pracy od 25 lipca 1970 roku do 16 listopada 1971 roku w Zakładzie (...) w M. i okresu od 17 listopada 1971 roku do 7 sierpnia 1973 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M. oraz nieuwzględnienie wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. w okresie od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku.

W odpowiedzi na odwołania pozwany wniósł o ich oddalenie oraz wskazał, iż w wyliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego nie uwzględnił stawki godzinowej wykazanej w świadectwie pracy oraz angażach z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M., bowiem ubezpieczony nie przedłożył dokumentacji potwierdzającej ilość faktycznie przepracowanych godzin. Okresy pracy od 25 lipca 1970 roku do 16 listopada 1971 roku w Zakładzie (...) w M. oraz od 17 listopada 1971 roku do 7 sierpnia 1973 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M. zostały zaliczone do stażu pracy przy wyliczaniu kapitału początkowego w decyzji z 16 grudnia 2015 roku, przy czym za ww. okresy w podstawie wymiaru kapitału uwzględniono wynagrodzenia minimalne. Odnosząc się do zarzutów do decyzji z 10 lutego 2016 roku pozwany wskazał, iż wysokość emerytury została ustalona w oparciu o treść przepisu art. 25 ustawy emerytalnej i nie ma podstaw do jej zmiany.

Zarządzeniem z 16 kwietnia 2016 roku sprawy z odwołań od obydwu decyzji zostały połączone celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Na rozprawie w dniu 30 listopada 2016 roku ubezpieczony ostatecznie sprecyzował treść odwołania w ten sposób, iż wskazał, że okolicznością sporną w niniejszej sprawie jest jedynie wysokość wynagrodzeń z okresów jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M., w Zakładzie (...) w M. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w M..

Na rozprawie 28 czerwca 2017 roku ubezpieczony wskazał, iż nie kwestionuje wyliczenia hipotetycznego kapitału początkowego oraz emerytury, za wyjątkiem nieuwzględnienia w wysokości wynagrodzenia premii regulaminowej oraz tzw. 13 pensji, jak również dodatków, tzw. rozłukowego i wynagrodzenia delegacyjnego. Nadto, podniósł, iż za okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) w M. można przyjąć co najmniej przeciętne wynagrodzenie w oparciu o zeznania przesłuchanych w sprawie świadków.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. W. (1) w okresie od 25 lipca 1970 roku do 16 listopada 1971 roku był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w M., na stanowisku pracownika fizycznego w Magazynie (...). Pakował ręcznie wyroby z drewna. Zgodnie z taryfikatorem kwalifikacyjnym został zaszeregowany do III kategorii zatrudnienia.

Dokumenty płacowe ubezpieczonego z powyższego okresu zatrudnienia zostały w latach 80-tych zniszczone.

Dowód: skierowanie do pracy, życiorys, podanie o przyjęcie do pracy, zaświadczenie kwalifikacyjne nr 95/70, karty obiegowe, świadectwa pracy, skierowanie do lekarza zakładowego, karta przyjęcia do pracy, karta przyjęcia do pracy po powrocie z wojska, deklaracja w zakresie przeszkolenia z bhp, oświadczenie o zapoznaniu się z przepisami przeciwpożarowymi, zaświadczenie lekarskie, opinia, pismo w sprawie rozwiązania umowy w aktach osobowych w kopercie – k. 61, pismo (...) S.A. w M. – k. 60.

W piśmie z 17 listopada 1971 roku ubezpieczony zwrócił się do Przedsiębiorstwa (...) w M. o zatrudnienie na stanowisku spawacza, załączając życiorys, kwestionariusz osobowy oraz opinię z (...) Zakładów (...) w M..

W dniu 17 listopada 1971 roku ubezpieczony został przyjęty do pracy w Przedsiębiorstwie (...) w M. na 7-dniowy okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony, na stanowisku pomocnika spawacza. Otrzymał wynagrodzenie wg grupy III, tj. 5,20 zł za godzinę pracy. W okresie od 1 kwietnia 1973 roku do 30 kwietnia 1973 roku ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 8 zł za godzinę pracy. Angażem z 26 kwietnia 1973 roku w związku z protokołem z 26 kwietnia 1973 roku z wyników egzaminu robotnika i zaświadczeniem kwalifikacyjnym nr 20/73 od 1 maja 1973 roku pracodawca zmienił umowę o pracę z ubezpieczonym w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu stanowisko spawacza oraz ustalił wynagrodzenie wg grupy IV w stawce 8,50 zł za godzinę pracy.

W Przedsiębiorstwie (...) w M. ubezpieczony był zatrudniony do 7 sierpnia 1973 roku.

Dowód: podanie, życiorys, kwestionariusz, opinia, pismo w sprawie przyjęcia do pracy, protokół z 26.04.73r., zaświadczenie kwalifikacyjne nr 20/73, angaż z 26.04.73r. w aktach osobowych w kopercie – k. 45a.

W Przedsiębiorstwie (...) w M., w okresie od 2 maja 1967 roku do 31 lipca 1993 roku, był zatrudniony A. S.. Do 31 lipca 1972 roku pracował na stanowisku ślusarza – mechanika, z wynagrodzeniem wg grupy siódmej w stawce osobistego zaszeregowania w kwocie 9,50 zł za godzinę pracy. Dodatkowo, od 1 lutego 1969 roku wykonywał czynności związane z prowadzeniem narzędziowni, za dodatkowym wynagrodzeniem w zryczałtowanej kwocie 600 zł brutto miesięcznie. Od 1 sierpnia 1972 roku był brygadzystą robót ślusarsko – kowalskich, z wynagrodzeniem w kwocie 13,00 zł za godzinę pracy. W okresie od 1 września 1972 roku do 30 czerwca 1974 roku A. S. uzyskiwał dodatkowe wynagrodzenie w kwocie 100 zł miesięcznie z tytułu szkolenia młodocianego W. G. oraz miał otrzymywać 80 zł tytułem premii, płatnej po pomyślnym złożeniu przez szkolonego egzaminu przed zakładową komisją kwalifikacyjną, z zastrzeżeniem, iż w razie niepomyślnego wyniku egzaminu premia nie przysługuje. A. S. w okresie od 3 września 1973 roku do 12 czerwca 1974 roku szkolił uczniów do wykonywania czynności w zawodzie monterów wewnętrznych instalacji budowlanych i z tego tytułu był zwolniony od pełnienia obowiązków wynikających z umowy o pracę przez 3 dni w tygodniu (czwartek – sobota) oraz otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 172 zł za jeden dzień roboczy i miał otrzymać jednorazową premię po zakończeniu szkolenia i pomyślnym zdaniu egzaminów w kwocie 1.500 zł. Z dniem 1 października 1989 roku A. S. pracodawca powierzył obowiązki kierownika magazynu branżowego i ustalił wynagrodzenie wg IX kategorii zaszeregowania w kwocie 130.000 zł oraz dodatek funkcyjny wg III grupy w kwocie 20.000 zł. Od 1 lutego 1992 roku wynagrodzenie A. S. wynosiło kwotę 1.443.000 zł oraz od 16 maja 1993 roku kwotę 3.341.800 zł.

Urząd Wojewódzki w O. Składnica Akt Archiwalnych potwierdził wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez A. S. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. za lata 1980 – 1990 i 1993.

Dowód: świadectwo pracy, przyjęcie do pracy z adnotacją o stawce 9,50 zł, umowa z 01.02.1969r. na prowadzenie narzędziowni, umowa o pracę z adnotacją o stawce 13,00 zł, umowy w sprawie szkolenia, angaże z 01.10.198r., 01.02.1992r., umowa o pracę – w aktach osobowych A. S. w kopercie – k. 45a, zaświadczenie w aktach

nienumerowanych ZUS dot. A. S., częściowo zeznania świadka A. S. – zapis audio – wizualny – płyta cd w kopercie – k.102, protokół skrócony – k. 97 – 101.

W Przedsiębiorstwie (...) w M., w okresie od 22 listopada 1967 roku do 30 kwietnia 1992 roku, na stanowisku monter wewnętrznych instalacji sanitarnych oraz od 1 maja 1992 roku do 15 maja 1992 roku na stanowisku majstra budowy był zatrudniony K. S.. Przy przyjęciu do pracy jego wynagrodzenie wynosiło kwotę 8 zł za godzinę pracy, w 1974 roku kwotę 12 zł za godzinę pracy. Zachowały się kartoteki zarobkowe K. S. za lata 1974 – 1990, których kserokopie zostały przedłożone przez niego do wniosku o przyznanie prawa do emerytury. Od 1 maja 1992 roku osiągnął on kwotę 996.100 zł tytułem wynagrodzenia.

Dowód: świadectwa pracy, przyjęcie do pracy, umowa o pracę, kartoteki zarobkowe w aktach osobowo – płacowych K. S. w kopercie – k. 45a, kserokopie kartotek zarobkowych – k. 33 - 59 akt ZUS dot. K. S..

W okresach od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w M., na stanowisku monter centralnego ogrzewania – spawacza.

Od 1 sierpnia 1974 roku został zaszeregowany wg kategorii VIII, w stawce 13,50 zł za godzinę pracy.

W piśmie z 1 sierpnia 1974 roku o powierzeniu obowiązków pracowniczych ubezpieczonemu pracodawca wskazał, iż ubezpieczonemu będzie przysługiwała „premia do wysokości 15% wynagrodzenia zasadniczego”.

Z dniem 1 stycznia 1975 roku stawka płacy zasadniczej ubezpieczonego została podwyższona do kwoty 15,50 zł.

W piśmie z 21 lutego 1975 roku w sprawie podwyższenia wynagrodzenia ubezpieczonego pracodawca wskazał, iż do powyższego wynagrodzenia zasadniczego przysługuje premia regulaminowa „do wysokości 15% stawki osobistego zaszeregowania przy spełnieniu wymogów określonych regulaminem premiowania”.

Od 13 sierpnia 1975 roku ubezpieczony został zaszeregowany wg kategorii VII, tabeli II, w stawce 13,50 zł za godzinę pracy.

W umowach o pracę z 13 sierpnia 1975 roku oraz z 26 sierpnia 1975 roku strony wskazały, iż ubezpieczonemu będzie przysługiwała premia „do wysokości 15% płacy zasadniczej przy spełnieniu wymogów regulaminu premiowania”.

Świadectwa pracy z 16 maja 1975 roku oraz z 28 czerwca 1977 roku wskazują na dodatek do wynagrodzenia w postaci „premi do wysokości 15%” osobistego zaszeregowania ubezpieczonego.

W piśmie z 29 lipca 1977 roku dyrektor ds. ekonomiczno – finansowych Przedsiębiorstwa (...) w M. wskazał, iż ubezpieczony w 1977 roku osiągnął następujące wynagrodzenie za pracę:

- za styczeń – 3.312 zł,
- za luty – 3.154 zł,
- za marzec – 3.616 zł,
- za kwiecień – 2.212 zł,
- za maj – 3.414 zł,
- za czerwiec – 2.187 zł.

Zakład (...) Sp. z o.o. w M. nie jest w posiadaniu dokumentacji płacowej ubezpieczonego z okresów jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku.

Dowód: skierowanie do pracy, podanie o pracę, życiorys, kwestionariusz osobowy, pismo z 01.08.1974r. roku o powierzeniu obowiązków pracowniczych, angaż z 21.02.1975r., umowy o pracę z 13.08.1975r., 26.08.1975r., świadectwa pracy z 16.05.1975r., z 15.07.1977r., pismo z 29.07.1977r. w aktach osobowych w kopercie – k. 41, pismo z 28.04.2016r. – k. 40.

J. W. (2) w okresie od 4 sierpnia 1975 roku do 9 grudnia 1976 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w M., na stanowisku montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i gazowej, na którym otrzymywał wynagrodzenie w stawce 13,50 zł za godzinę pracy oraz premię regulaminową w wysokości do 15%. Ponownie J. W. (2) był zatrudniony w powyższym przedsiębiorstwie od 6 kwietnia 1977 roku do 15 lutego 1985 roku, na stanowisku montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i gazowej, na którym otrzymywał wynagrodzenie wg 15 kategorii zaszeregowania, 4 grupy kwalifikacyjnej, w stawce 40,40 /godz., premię regulaminową oraz dodatek stażowy. Pracodawca w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wskazał, iż osiągnął on następujące kwoty tytułem wynagrodzenia: za 1977 r. – 35123,43 zł, za 1978 r. – 55494,90 zł, za 1979 r. – 59663 zł, za 1980 r. – 56832 zł, za 1981 r. – 72298 zł, za 1982 r. – 86012 zł, za 1983 r. – 83585 zł, za 1984 r. – 158735 zł oraz za 1985 r. – 21524 zł.

Dowód: kserokopie świadectw pracy – k. 8, 11 akt ZUS dot. J. W. (2), zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 13 akt ZUS dot. J. W. (2).

W Przedsiębiorstwie (...) w M. był zatrudniony w okresie od 14 grudnia 1973 roku do 31 stycznia 1985 roku A. J., na stanowisku montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i gazowej. Pracodawca w świadectwie pracy wskazał, iż A. J. otrzymywał wynagrodzenie wg 14 kategorii zaszeregowania, 3 grupy kwalifikacyjnej – 38,20 zł/godz., premię regulaminową oraz dodatek stażowy 10%. W zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu pracodawca potwierdził, iż tytułem wynagrodzenia A. J. otrzymał następujące kwoty: za 1977 r. – 27437,90 zł, za 1978 r. – 34716,75 zł, za 1979 r. – 44700,76 zł, za 1980 r. – 50959,00 zł, za 1981 r. – 73229,00 zł, za 1982 r. – 83668,00 zł, za 1983 r. – 100036,00 zł, za 1984 r. – 157435,00 zł oraz za 1985 r. – 13229,00 zł.

Dowód: świadectwo pracy – k. 25 akt ZUS dot. A. J., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – k. 45 akt ZUS dot. A. J..

W dniu 11 stycznia 2016 roku ubezpieczony wniósł o ponowne ustalenie kapitału początkowego i przeliczenie emerytury.

Zaskarżoną decyzją z 09 lutego 2016 roku pozwany ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego, na dzień 1 stycznia 1999 roku, w wysokości 88.490,60 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 46,64%.

Do ustalenia wysokości kapitału początkowego pozwany przyjął wynagrodzenie minimalne za okresy pracy ubezpieczonego od 25 lipca 1970 roku do 16 listopada 1971 roku w Zakładzie (...) w M. oraz od 17 listopada 1971 roku do 7 sierpnia 1973 roku w Przedsiębiorstwie (...) w M., tj. za 1971 r. – 12.000 zł, za 1972 r. – 12.000 zł oraz za 1973 r. – 7.226 zł.

Za okresy zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w M. od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku pozwany przyjął następujące kwoty wynagrodzeń: za 1974 r. – 6.000 zł, za 1975r. – 10.877 zł, za 1976 r. – 14.400 zł oraz za 1977r. – 7.507 zł.

Zaskarżoną decyzją z 10 lutego 2016 roku pozwany przeliczył emeryturę, począwszy od 10 października 2015 roku, przy czym do podstawy obliczenia świadczenia przyjął wysokość kapitału początkowego ustaloną w zaskarżonej decyzji z 9 lutego 2016 roku. Wyliczona emerytura wyniosła kwotę 1.557,72 zł brutto.

Okoliczności bezsporne, nadto vide: wniosek wraz z załącznikami – k. 283 – 297 akt ZUS, decyzje – k. 304 – 306, wykazy wprowadzonych dochodów ubezpieczonego – k. 298 – 303 akt ZUS.

W toku postępowania sądowego pozwany został zobowiązany do wyliczenia hipotetycznej wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego, z uwzględnieniem wysokości wynagrodzeń osiąganych przez ubezpieczonego, przy przyjęciu zatrudnienia ubezpieczonego w pełnym wymiarze czasu pracy i przy uwzględnieniu wskazanych poniżej danych o zarobkach w następujących zakładach pracy:

I. Przedsiębiorstwo (...) w M. – zatrudnienie ubezpieczonego w okresie 17.11.1971r. – 07.08.1973r.

– przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej 5,20 zł w okresie 17.11.1971r. – 31.03.1973r.

– przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej 8,00 zł w okresie 01.04.1973r. – 30.04.1973r..

– przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej 8,50 zł w okresie 01.05.1973r. – 07.08.1973r.

II. Przedsiębiorstwo (...) w M.:

a) zatrudnienie ubezpieczonego w okresie: 01.08.1974r. – 14.05.1975r.

- przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej – 13,50 zł w okresie od 01.08.1974r. – 31.12.1974r.

- przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej – 15,50 zł w okresie od 01.01.1975r. – 14.05.1975r.

b) zatrudnienie ubezpieczonego w okresie: 13.08.1975r. – 28.06.1977r. – przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej – 13,50 zł oraz przy uwzględnieniu następujących zarobków ubezpieczonego w 1977 roku:

- styczeń – 3.312 zł,

- luty – 3.154 zł,

- marzec – 3.616 zł,

- kwiecień – 2.212 zł,

- maj – 3.414 zł,

- czerwiec – 2.187 zł

oraz pozwany został zobowiązany do wyjaśnienia, czy przyjęte w ustalonej jak wyżej wysokości wynagrodzenia wpłynęły na podwyższenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, a jeśli tak o wyjaśnienie, w jakim zakresie ustalona hipotetycznie wysokość kapitału początkowego wpłynęłaby na ustalenie wysokości emerytury.

Okoliczności bezsporne, nadto vide: zarządzenia – k. 105, 109.

Pozwany dokonał hipotetycznego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonego, począwszy od 10 października 2015 roku – w związku z przeliczeniem kapitału początkowego.

Po wyliczeniu wysokości kapitału początkowego, zgodnie z treścią powyższego zobowiązania, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wzrósł z 46,64% na 54,90%. Wartość kapitału wzrosła z kwoty 88.490,60 zł na kwotę 95.182,78 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 1980 roku.

Do wyliczenia wynagrodzenia ubezpieczonego pozwany przyjął, że ubezpieczony przepracował w danym miesiącu 200 godzin, tj. 25 dni roboczych x 8 godzin pracy, przy czym w niepełnych miesiącach przyjęto pracę od poniedziałku do piątku w wymiarze 8 godzin dziennie oraz w soboty 6 godzin dziennie.

Pozwany przyjął następujące kwoty wynagrodzeń:

- za 1971 r. – 12.051,40 zł,
- za 1972 r. – 12.480 zł,
- za 1973 r. – 10.211 zł,
- za 1974 r. – 13.500 zł,
- za 1975 r. – 26.273 zł,
- za 1976 r. – 32.400 zł,
- za 1977 r. – 17.895 zł.

W związku z powyższym emerytura ubezpieczonego wzrosła z kwoty 1.557,72 zł brutto na kwotę 1.661,44 zł brutto, po waloryzacji od 1 marca 2017 roku na kwotę 1.675,43 zł.

Dowód: hipotetyczne wyliczenie – k. 338, 340 akt ZUS i k. 108 i 119 akt sprawy, wykaz wprowadzonych dochodów – k. 336 – 337 akt ZUS i k. 115 – 117 akt sprawy, obliczenie wskaźnika – k. 339 akt ZUS i k. 120 akt sprawy, pisma pozwanego – k. 107, 112 – 114 akt sprawy.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone przez strony do akt sprawy, w tym akt ubezpieczeniowych, akt osobowych ubezpieczonego J. W. (1), A. S., K. S., których wiarygodności oraz autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron procesu. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka A. S. oraz świadka J. P. w zakresie faktu zatrudnienia świadka w Przedsiębiorstwie (...) w M., znajomości z ubezpieczonym ze wspólnego zakładu pracy. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka A. S. oraz świadka J. P. w zakresie wskazywanych przez świadków wysokości zarobków ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M.. Zeznania świadków na okoliczność osiąganego przez ubezpieczonego wynagrodzenia nie znalazły odzwierciedlenia w jakimkolwiek dokumencie. Jako takie zeznania te są gołosłowne oraz nie są wystarczające do ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego wyłącznie w oparciu o te zeznania. Wskazać bowiem należy, iż z zachowanych dokumentów z akt osobowych wynika, iż ubezpieczony do 31 marca 1973 roku otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 5,20 zł za godzinę pracy, od 1 kwietnia 1973 roku do 30 kwietnia 1973 roku w kwocie 8 zł za godzinę pracy, od 1 maja 1973 roku w stawce 8,50 zł za godzinę pracy.

Fakt pracy ubezpieczonego w (...) Zakładach (...) w M., charakter pracy ubezpieczonego potwierdziła w zeznaniach świadek J. R., która pracowała w dziale księgowości jako pocztowiec, przy czym na koniec miesiąca dokonywała wypłat wynagrodzeń pracownikom, jednakże nie zajmowała się naliczaniem tych wynagrodzeń. W tym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom świadka. W zakresie wysokości otrzymywanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia Sąd uznał zeznania świadka za niewiarygodne. Treść zeznań świadka nie została potwierdzona jakimkolwiek dokumentem płacowym. Dokumenty płacowe ubezpieczonego z powyższego okresu zatrudnienia zostały zniszczone. Zachowało się jedynie w aktach osobowych zaświadczenie kwalifikacyjne, zgodnie z którym był zaszeregowany do III kategorii zatrudnienia.

Wskazać należy, iż wysokość wynagrodzenia musi być precyzyjnie wskazana, nie jest wystarczające wskazanie, iż zarobki wynosiły od kwoty 2.500 zł do 3.200 zł.

W Przedsiębiorstwie (...) w M. był zatrudniony wraz z ubezpieczonym świadek A. J.. Sąd nie dał wiary zeznaniom tego świadka w zakresie twierdzeń o wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w tym przedsiębiorstwie, w tym twierdzeń o wypłacaniu wszystkim pracownikom premii regulaminowej w wysokości 15% stawki osobistego zaszeregowania w okresie od sierpnia 1974 roku do czerwca 1974 roku oraz tzw. 13 pensji w każdym roku kalendarzowym jako regulaminowych wypłat w ww. okresie. Przede wszystkim świadek nie miał pewności co do swoich twierdzeń odnośnie zarobków ubezpieczonego, wskazał w zeznaniach, iż prawdopodobnie miał z ubezpieczonym takie same wynagrodzenia. Świadek był hydraulikiem w ww. przedsiębiorstwie, w zeznaniach wskazał, iż z racji tego, że ubezpieczony był spawaczem, to pewnie zarabiał więcej. Twierdzenia świadka w zakresie wypłacania przez pracodawcę premii w wysokości 15% od zarobków nie znalazły potwierdzenia w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w ww. przedsiębiorstwie. We wszystkich dokumentach, tj. w pismach z 1 sierpnia 1974 roku, z 21 lutego 1975 roku, w umowach o pracę z 13 sierpnia 1975 roku i z 26 sierpnia 1975 roku oraz w świadectwach pracy z 16 maja 1975 roku i z 28 czerwca 1977 roku zawarty jest zapis, iż ubezpieczonemu będzie przysługiwała premia „do wysokości 15%”. A zatem zasadnicza różnica zachodzi między sytuacją, gdy premia wynosi 15%, a przysługuje w wysokości do 15%. Jednocześnie świadek wskazał, iż zdarzały się sytuacje, że wysokość premii była obniżana wg uznania kierownictwa, przykładowo, gdy dany pracownik złamał regulamin pracy. Twierdzenia świadka w zakresie tzw. 13 pensji nie znalazły odzwierciedlenia w jakimkolwiek dokumencie w aktach osobowych. Dodatkowo wskazać należy, iż świadek w zeznaniach podał, iż wpływ na wysokość 13 pensji miały długotrwałe zwolnienia lekarskie z powodu choroby. Niezgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego jest by świadek pamiętał, iż ubezpieczony podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. nie chorował.

Na rozprawie w dniu 27 września 2017 roku ubezpieczony cofnął wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka T. G..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego J. W. (1) należało uwzględnić jako zasadne jedynie w części, w jakiej znalazły on odzwierciedlenie w niekwestionowanej dokumentacji źródłowej oraz niespornych z nią wyjaśnieniach ubezpieczonego i zeznaniach powołanych świadków.

Stosownie do treści przepisu art. 15 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 ze zm.), podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Przepis art. 15 ust. 2a ww. ustawy stanowi, iż jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ww. ustawy, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Stosownie do treści art. 111 ust. 1 ww. ustawy, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie zaś z treścią art. 173 ust. 1 ww. ustawy, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

Zgodnie z treścią przepisu art. 174 ust. 3 ustawy, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 tej ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Zgodnie zaś z treścią art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podstawę wymiaru świadczenia rentowego, bądź emerytalnego stanowi rzeczywiście otrzymywane wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek ubezpieczonego.

W myśl natomiast przepisu art. 116 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 194 tej ustawy oraz § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku wskazano, że środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być jednak dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w

postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (vide wyrok sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r. I UK 179/06, z dnia 14 czerwca 2006 r. I UK 115/06, OSNP 2007/17-18 poz. 257).

Należy zauważyć, że w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w jego aktach osobowych, tj. umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, stałe, wypłacane były w danym okresie i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r. III AUA 1555/11).

Tym samym o ile wysokość wynagrodzenia może być przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowiedziona wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, o tyle wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, konieczne jest wykazanie tych wartości w sposób pewny, na podstawie konkretnego dokumentu. Podkreślenia nadto wymaga, iż to na ubezpieczonym spoczywa obowiązek przedłożenia w organie rentowym dokumentów niezbędnych nie tylko do przyznania prawa do świadczenia, ale również mających wpływ na jego wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2001 r. II UKN 297/00).

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu była możliwość ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego oraz w jego konsekwencji przeliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem rzeczywistej wartości wynagrodzenia uzyskiwanego przez ubezpieczonego w okresach zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w M., w Przedsiębiorstwie (...) w M. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w M..

Za okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w M. od 25 lipca 1970 roku do 16 listopada 1971 roku ubezpieczony nie dysponował dokumentami płacowymi. Brak jest zatem dowodów, by ustalić wynagrodzenie ubezpieczonego, otrzymywane przez niego w powyższym okresie, w sposób precyzyjny i pewny. Nie uszło przy tym uwadze Sądu, iż w załączonym świadectwie w aktach osobowych – koperta k. 61 akt sprawy nie znajdują się dane o wysokości osiągniętych zarobków w tym zakładzie pracy, jak i nadesłane akta osobowe nie zawiera danych o angażach pozwalających na ustalenie wysokości zarobków, a nadto w aktach rentowych ZUS na k. 313 także znajduje się świadectwo z tego okresu zatrudnienia również nie zawierające danych o wysokości otrzymywanego w tym zakładzie pracy wynagrodzenia.

Za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. od 17 listopada 1971 roku do 7 sierpnia 1973 roku ubezpieczony dysponował dokumentami w postaci protokołu z 26.04.73r., zaświadczenia kwalifikacyjnego nr 20/73, angażu z 26.04.73r. (w aktach osobowych w kopercie – k. 45a). W oparciu o powyższe dokumenty można niewątpliwie ustalić, iż jego wynagrodzenia wynosiło w stawce godzinowej 5,20 zł w okresie 17.11.1971r. – 31.03.1973r., w stawce godzinowej 8,00 zł w okresie 01.04.1973r. – 30.04.1973r. oraz w stawce godzinowej 8,50 zł w okresie 01.05.1973r. – 07.08.1973r. Dokumenty powyższe dały podstawę Sądowi do przyjęcia, iż wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. kształtowała się co najmniej na poziomie ustalonym na zarządzenie Sądu w sposób prawidłowy w oparciu o wskazane wyżej wytyczne przez organ rentowy i przyjętym przez ZUS w decyzji hipotetycznej.

Za okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku ubezpieczony dysponował dokumentami w postaci pisma z 01.08.1974r. o powierzeniu obowiązków pracowniczych, angażu z 21.02.1975r., umów o pracę z 13.08.1975r., 26.08.1975r., świadectw pracy z 16.05.1975r., z 15.07.1977r., pisma z 29.07.1977r. (w aktach osobowych w kopercie – k. 41). Na podstawie powyższych dokumentów można w sposób precyzyjny i pewny ustalić, iż wynagrodzenie ubezpieczonego wynosiło w stawce godzinowej – 13,50 zł w okresie od 01.08.1974r. – 31.12.1974r., w stawce godzinowej – 15,50 zł w okresie od 01.01.1975r. – 14.05.1975r. oraz w okresie od 13.08.1975r. do 28.06.1977r. – przy przyjęciu wynagrodzenia wynoszącego w stawce godzinowej – 13,50 zł oraz w 1977 roku: styczeń – 3.312 zł, luty – 3.154 zł, marzec – 3.616 zł, kwiecień – 2.212 zł, maj – 3.414 zł, czerwiec – 2.187 zł.

Ubezpieczony powyższymi dowodami zdołał zatem wykazać, iż wysokość wynagrodzenia w Przedsiębiorstwie (...) w M. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w M. kształtował się co najmniej na przejętym do ustalenia hipotetycznej wysokości kapitału początkowego poziomie.

Wykonując bowiem zobowiązanie Sądu przy przyjęciu ustalonych wyżej wartości determinujących możliwość przyjęcia wysokości wynagrodzenia zasadniczego w oparciu o podane stawki godzinowe pozwany organ rentowy wskazał, iż:

- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wzrósł z 46,64% na 54,90%,
- wartość kapitału wzrosła z kwoty 88.490,60 zł na kwotę 95.182,78 zł,
- emerytura ubezpieczonego wzrosła z kwoty 1.557,72 zł brutto na kwotę 1.661,44 zł brutto, po waloryzacji od 1 marca 2017 roku na kwotę 1.675,43 zł.

Mając nadto na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy, w ocenie Sądu, nie było podstaw do uwzględnienia w wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego z okresów zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. od 1 sierpnia 1974 roku do 14 maja 1975 roku oraz od 13 sierpnia 1975 roku do 28 czerwca 1977 roku premii regulaminowej. Jak już zostało wskazane, dla poczynienia wiarygodnych ustaleń faktycznych konieczne jest ustalenie wszystkich składników wynagrodzenia w sposób precyzyjny i pewny. Natomiast we wszystkich dokumentach z ww. okresów zatrudnienia, tj. w pismach z 1 sierpnia 1974 roku, z 21 lutego 1975 roku, w umowach o pracę z 13 sierpnia 1975 roku i z 26 sierpnia 1975 roku oraz w świadectwach pracy z 16 maja 1975 roku i z 28 czerwca 1977 roku (vide akta osobowe - koperta – k. 41) zawarty jest zapis, iż ubezpieczonemu będzie przysługiwała premia „do wysokości 15%”. Premia jako składnik wynagrodzenia ubezpieczonego nie została wskazana konkretnie, tj. iż wynosi dokładnie 15% wynagrodzenia zasadniczego. Została wskazana jako pewien przedział, a mianowicie „do wysokości 15%”. Mogła zatem wynosić od 1 % do 15% wynagrodzenia zasadniczego. Mogła się różnie kształtować w zależności od konkretnego miesiąca zatrudnienia. A jak wskazał świadek A. J. - zdarzały się sytuacje, że wysokość premii była obniżana wg uznania kierownictwa, przykładowo, gdy dany pracownik złamał regulamin pracy. Na podstawie zeznań tego świadka nie można było ustalić konkretnych kwot (ich wysokości) premii, które uzyskiwał ubezpieczony. Premia określona „do wysokości 15%” nie jest składnikiem wynagrodzenia wskazanym w sposób dokładny, precyzyjny (wskazuje bowiem na przedział od 1 % do 15% stanowiący o uznaniowości wysokości procentowej dla jego przyznania) i jako taka nie mogła zostać uwzględniona w wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego we wnioskowanej przez stronę wysokości. O ile bowiem prawo do premii nie budziło wątpliwości Sądu, o tyle w oparciu o zebrany materiał dowodowy nie sposób było przyjąć w jakiej wysokości za poszczególne okresy premia taka przysługiwała ubezpieczonemu.

Sąd podziela przy tym pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z 4 lipca 2007 roku, I UK 36/2007, Lex Polonica nr 1784004, iż w przypadku takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia premii oraz jej wysokość. A takich w niniejszej sprawie ubezpieczony nie przedłożył.

Ubezpieczony nie wykazał również, by w okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w M. pobierał do wynagrodzeń dodatki, tzw. rozłąkowe oraz tzw. wynagrodzenie delegacyjne.

Odnosząc się do żądania ubezpieczonego uwzględnienia w wysokości wynagrodzenia tzw. 13 pensji wskazać należy, iż obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od nagród z zakładowego funduszu nagród i premii z zysku, tj. tzw. „trzynastych” i „czternastych pensji” został wprowadzony dopiero rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. Nr 7, poz. 41 ze zm.) i dotyczył nagród wypłaconych po dniu 1 stycznia 1991 r. - w tym również nagród za 1990 r. Stosownie do § 57 ust. 2 rozporządzenia do dochodu stanowiącego podstawę wymiaru składek, o którym mowa w § 7 ust. 1, przyjmowało się nagrody z zakładowego funduszu nagród przysługujące za 1990r. i wypłacone po dniu 1 stycznia 1991r. W świetle tej

regulacji nie miało znaczenia, czy dany składnik wynagrodzenia i inne świadczenia ze stosunku pracy był wypłacony z osobowego czy też bezosobowego funduszu płac. Zgodnie z § 7 ust. 1 w/w rozporządzenia, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie pracowników stanowił dochód w gotówce i w naturze, łącznie z kosztami uzyskania i podatkiem dochodowym od osób fizycznych, z tytułu pracy w ramach stosunku pracy, obejmujący wszelkiego rodzaju należności pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty bez względu na źródło finansowania tych należności i świadczeń, z wyjątkiem wypłat wymienionych w pkt 1 – 26. Wyłączenia nie obejmowały nagrody z zakładowego funduszu nagród. Do 1990 r. podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne stanowiły te składniki wynagrodzenia, które w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń zaliczane były do osobowego funduszu płac. Tak więc przy ocenie, które składniki wynagrodzeń należy przyjąć do podstawy wymiaru kapitału początkowego czy emerytury, trzeba brać pod uwagę przepisy regulujące te zagadnienia obowiązujące w poszczególnych okresach.

W okresie od 19 października 1968 r. do 31 grudnia 1976 r. obowiązywała uchwała nr 103 Rady Ministrów z dnia 25 maja 1971 r. w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej (MP nr 31, poz. 196).

W okresie od 1 stycznia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie dostosowania niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym i o ubezpieczeniu rodzinnym do zasad określających składniki funduszu płac (Dz.U. nr 40, poz. 239) oraz uchwała nr 158 Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1976 r. w sprawie składników funduszu płac (MP nr 43, poz. 212).

W okresie zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w M., tj. 1974 – 1977, nagrody i premie z zysku do podziału nazwane jako trzynasta pensja lub nie stanowiły składnika osobowego funduszu płac, a więc nie były od nich naliczane składki na ubezpieczenia społeczne. Przedmiotowe nagrody zostały objęte składkami na ubezpieczenie społeczne dopiero od dnia 1 stycznia 1991 roku.

W spornym okresie, tj. od 1 lipca 1973 roku, zasady wypłaty nagród z zakładowego funduszu nagród określały przepisy ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu nagród oraz zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego (Dz. U. Nr 27, poz. 150 ze zm.). Wynagrodzenia otrzymywane na podstawie powyższej ustawy nie stanowiły podstawy naliczania składek na ubezpieczenie społeczne i wypłacane były ze środków spoza osobowego funduszu płac, w ramach zakładowego funduszu nagród.

Wobec powyższego brak jest podstaw do wliczenia kwot trzynastej pensji do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy w latach 1974 – 1977. Dlatego też nie można uwzględnić w jego wynagrodzeniu za sporne okresy premii, określonej jako 13 pensja.

Brak było podstaw do przyjęcia za okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w M. przeciętnego wynagrodzenia - w oparciu o zeznania świadków A. S. oraz J. P.. Jak już zostało stwierdzone, wysokości wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony. Wynagrodzenie powinno być ustalone w sposób pewny - na podstawie konkretnego dokumentu z dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Z zachowanych dokumentów z akt osobowych wynika jedynie, iż ubezpieczony do 31 marca 1973 roku otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 5,20 zł za godzinę pracy, od 1 kwietnia 1973 roku do 30 kwietnia 1973 roku w kwocie 8 zł za godzinę pracy, od 1 maja 1973 roku w stawce 8,50 zł za godzinę pracy. A zatem są to konkretne kwoty, podane w stawkach godzinowych, w oparciu o które można wyliczyć wynagrodzenie ubezpieczonego w spornym okresie. W oparciu o cytowane wyżej przepisy nie ma bowiem uzasadnionych podstaw prawnych do przyjmowania przeciętnego wynagrodzenia za okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w M.

Z powyższych względów zaskarżone decyzje należało zmienić o tyle o ile wysokość kapitału początkowego i wynikająca z niego wysokość emerytury została ustalona w hipotetycznym przeliczeniu wysokości emerytury i kapitału początkowego, tj.:

- decyzję z dnia 09 lutego 2016r. w ten sposób, że zobowiązać pozwany organ rentowy do ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 54,90 %,

- decyzję z dnia 10 lutego 2016r. w ten sposób, że zobowiązać pozwany organ rentowy do przeliczenia wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonego z uwzględnieniem wysokości kapitału początkowego ustalonego przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 54,90 %.

Dlatego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, Sąd orzekł jak w pkt 1 i 2 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w pkt 3 wyroku, na podstawie przepisów art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia odwołania. Z uwagi na to, że w połączonych sprawach ubezpieczony był reprezentowany przez radcę prawnego, który złożył wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w każdej z nich oraz biorąc pod uwagę, że połączone sprawy nie tracą swojej odrębności, Sąd zasądził w każdej z nich od pozwanego organu na rzecz ubezpieczonego koszty zastępstwa procesowego po 360 zł (2 x 360 zł = 720 zł).

Działając na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stosowanego a contrario, Sąd, w pkt 4 wyroku, stwierdził, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do wysokości rzeczywiście uzyskiwanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia w spornych okresach, mających wpływ na wysokość emerytury i kapitału początkowego, nastąpiło na etapie postępowania sądowego – w oparciu o dopuszczone dowody z dokumentów z akt osobowych.

Zgodnie z brzmieniem powołanego powyżej art. 118 ust. 1a ww. ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Należy podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. OTK-A 2007/8/97 powyższy przepis należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołania ubezpieczonego za zasadne, zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o dokumenty zawarte w aktach osobowych, w oparciu o które można było dokonać wyliczenia wysokości emerytury i kapitału początkowego, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a ustawy poprzez wnioskowanie a contrario.

SSO Monika Popielińska